

MUH?TT?N GÜRÜN'LE

Pazar, Haziran 26, 2011

<http://www.mmd.org.tr/sidebar/soylesiler/muhittin-gurunle>

“Tefti? Kurulu Ailesinin merhum üyesi Muhittin GÜRÜN ile 24.06.2003 Sal? günü yap?lan söyle?inin teyp kayd?n?n özgün metnidir.”

“1330?da (1914) Çank?r?’da do?dum. Çank?r?’da ilkokulu ve ortaokulu okudum. Sonra babam?n memuriyeti dolay?s?yla Ankara’ya ta??nd?k. O aralar maliyede bir reform yapm??lard?. Babam da maliyede memurdu, malmüdürlü?ü falan da yapm??t?. Onla beraber Ankara’ya geldik, Ankara Lisesine gittim. O zaman ta? mektep vard? Ankara’da, o tek lise idi ba?ka yoktu. Bir sene sonra paras?z yat?l? imtihanlar?na girdim. Onu kazand?m iki senede paras?z yat?l? okudum Ankara Erkek Lisesinde. O dönemde çok yokluk çekmedik, memur maa?? ile geçiniyorduk. Babam emekli oldu?unda ?ube müdür muaviniydi Muhasebat Genel Müdürlü?ünde.

Sonra ben ?stanbul’a Mülkiye imtihanlar?na gittim. O zaman imtihan bir Mülkiyede vard? bir de Mühendis mektebinde. Ba?ka hiçbir yerde imtihan yoktu. Herkes serbest, isteyen istedi?i okula girerdi. Hatta ben liseden birincilikle ç?kt??m için, t?p fakültesine zorla almak istediler. Ama bizim aile durumumuz dolay?s?yla öyle uzun tahsile imkan?m?z yoktu. Onun için Mülkiyeyi istedim. Üç senede bitsin bu i? dedim. O zaman bütün yüksek okullar, hukuk fakülteleri falan üç y?ld?. Dört y?l sonradan oldu.

Muhittin Gürün Y?ld?z’dayd? o zaman Mülkiye, orda okudum üç sene, yat?l?yd?. Mülkiyeye a?a?? yukar? son s?ralarda girdim. Çünkü daha çok ?stanbul ç?k?l?lar geliyordu. Mülkiyeye ve imtihan? yapanlar?n hepsi de ?stanbul liselerinin hocalar?yd?. Biraz tabi onlarda hoca ö?renci tan??kl??? var. Böylece bizde ancak listenin sonlar?nda girebildik. O zaman s?navdan ba?ka bir de sa?l?k raporu istiyorlard? Türkiye’nin her taraf?nda görev yapabilir diye. Nitekim ?i?li Etfal Hastanesinde ilk muayenelerim oldu, bütün s?nava girenleri oraya sevk ediyorlar tabi. Oradaki doktorlar bana “sen çok zay?fs?n, bu i?i k?v?ramazs?n, öyle yurdun her taraf?nda kolay gezemezsin” dediler. Bende niye dedim, ben çok sa?lam?m. “Olmaz, t?bben seni Mülkiyeye alamay?z. Devlet sana masraf edecek bu kadar” dediler. Eeee ne olacak dedim. “Valla onu bilmeyiz kendin karar vereceksin ne olaca??n?” dediler. O zaman Mülkiyenin Müdürü ?ükrü beydi. Çok efendi bir adam, d??ar?da okumu?, iktisat hocas? ?stanbul Hukuk Fakültesinde, bizde de müdür. Zaten o zaman Mülkiye ile ?stanbul Hukuk Fakültesi hocalar? ayn? idi. Mesela S?dd?k Sami bey orda idare okuturdu bizde medeni okuturdu yani hocalar?m?z mü?terek. ?ükrü beye imtihan? kazand?m ama dedim sa?l?k kurulu beni uygun bulmad?. “Niye bulmam??lar” dedi. Böyle böyle dediler bana, ben zay?fm??m. “Olur mu öyle ?ey, seni bir de Cerrahpa?aya havale edelim” dedi. Bir de benim gibi birkaç ki?i daha var, sepetten a?a?? inemeyen yukar?da kalan. Biz gittik

muayenemizi olduk. Onlar buz gibi yapars?n, hadi git mektebine gir dediler. Geldim mektebe, hakikaten kayd?m? yapt?lar.

Okulu bitirdik, evim bark?m hep Ankara'da, oraya döneceğim. ??te çocuklar ayr?l?yor, herkes bir tarafa. Bende vedala?maya müdüre gittim. Bu arada hani ben en sonda girdiydim ya Mülkiyeye, ç?k??ta Mülkiyeyi birincilikle bitirdim. ?ükrü bey okulda devre aras?nda gelir herkese ayr? ayr? durumunu söylerdi, bana s?ra gelince bir gün “yav bu nas?l oluyor böyle, sen sonuncu girmi?sin Mülkiyeye birinci ç?k?yorsun” dedi, valla efendim dedim arkadaş?lar bana yol verdiler ben de ç?k?yorum. O zaman bana “Ankara'ya giderken bana bir u?ra” dedi. Bende peki efendim dedim. ??te Ankara'ya dönerken ona gittim. Ben Ankara'ya gidiyorum efendim dedim. O haz?rlam?? bir mektup, Maliye Bakan?na, Fuat A?RALI'ya. “Bunu do?ruca bakana götüreceksin, kendi elinle teslim edeceksin” dedi.

Ankara'ya döndüm. Ben tabi o zaman okul bitirmi?im ya bakan makan v?z geliyor bana. Ertesi gün, Ankara'da evimize de yak?n, gittim Maliye Bakanl???na do?ru bakan?n kap?s?na. Kap?da ?zbandut gibi bir odac?. “Ne o, nereye gidiyorsun öyle” dedi. Bakana dedim mektubum var. Ha dedi ?u kap?dan gireceksin içeriye bu kap?dan giremezsin. Oraya girdim. Orada da bir özel kalem müdürü var, R?fat bey. Sonradan milletvekili falan oldu, Ni?deli. Ona böyle böyle efendim dedim ben bakan beye, o zaman adlar? bakan de?il tabi vekil, vekil beye bir mektup getirdim mektep müdüründen, onu vermek istiyorum. “Onlar ?imdi çal???yorlar çal??ma odas?nda, ben bir ara girer söylerim, art?k kendi ne yaparsa” dedi. Beni oturttu oraya, hakikaten biraz sonra vekil bey sizi istiyor dedi. Gittim elimde mektup, içeri girince “oooo evlat ho? geldin” dedi, ho? bulduk efendim dedim. Mektubu uzatt?m, size bir mektup getirdim dedim ?ükrü beyden dedim. “Ver bakal?m ?u mektubu, ne demi?” dedi. A?RALI o zaman bakan ama eski Osmanl? adam?, Halep'te falan Defterdarl?klar yapm?? maliye tarihinde önemli zatlardan. “?yi yapt?n bana gelmekle” dedi hemen dü?meye bast?, birini ça??rd?, iriyar? bir adam geldi. Me?er o da zat i?lerinde müdür muaviniymi? yani personel müdür muavini. Vekil bey, “Bak bu arkadaş? geldi, bize girecek, hemen buna bir yer bul, çal??s?n, yar?n i?e ba?las?n” dedi. Halbuki ben öyle bir ?ey demedim ki, o istiyor bütün yüksek okul mezunlar? maliyede çal??s?n. Adam tuttu beni, ald? oradan götürdü, “yav ben seni nereye vereyim ?imdi” dedi. Valla efendim dedim neresi sizce uygunsa beni oraya verin, bakmay?n siz vekil beyin dedi?ine. Adam dedi ki “ben seni taahhütler ?ubesine tetkik memuru olarak tayin ettireyim”. Taahhütler ?ubesi de Bütçe Mali Kontrol Genel Müdürlü?ünde. O zaman Bütçe Mali Kontrolün iki ?ubesi var; birisi taahhütler ?ubesi di?eri de bütçe ?ubesi. Beni taahhütler ?ubesine tetkik memuru olarak verdiler.

Sonradan bana A?RALI, “ne kadar Mülkiyeli, Hukuk mezunu arkadaş??n varsa getir, bak sorumlu sensin bir yerde mü?külata u?rarsan gel bana haber ver” dedi. Neyse biz art?k orda ?ey kesiyoruz biraz, adamda A?RALI'n?n bu dediklerini duydu bana da itibar ediyor. ??e ba?lad?k orda. Mümeyyiz derler kalemin en ba??nda oturan bir adam vard?, ya?l?ca, meslekten yeti?me. Bana “evlat sen buraya geldin ama sen herhalde burada durmayacaks?n” dedi. Evet efendim burada durmayaca??m dedim. “Ne yapacaks?n” dedi. Ben dedim Tefti? Heyeti imtihanlar?na haz?rlanaca??m, Maliye Müfetti?li?ine. “Peki, sana do?ru düzgün bir i? vermeyelim de, sen derslerine çal??, gene de bir iki i? veririm sana onlar? da yapars?n

arkada?lar da yard?m eder sana” dedi. ?yi bir adamd?.

Tefti? Kurulu o zaman benim gözümde en yüksek memuriyet. Zaten lisede falan da ben müfetti? olmak istiyorum derdim kendi kendime. Çünkü önümde bir rehber vard? Cemal YE??L adl? bir Maliye Müfetti?i, vekalette el üstünde tutulurdu, çok terbiyeli biriydi. Ba?bakanl?k Müste?ar?, büyükelçi falan oldu. Tefti? heyetinin güzide elemanlar?ndan birisiydi. Hani maliyede Tetkik Kurulu vard?r ya onu kuranlar üç ki?idir; birisi Cemal YE??L bey, di?eri Hulusi AYKENT sonradan Gümrük bakan? oldu, üçüncüsü de Cezmi bey (ERÇ?N) Tefti? Kurulu ba?kan? o da sonradan milletvekili, Ticaret bakan? falan oldu.

Tefti? Heyetinin imtihanlar? oldu, bitmek üzeriydi yani duyuyoruz ki neticeler yava? yava? ç?k?yor bir gün bana seni Cezmi bey ça?r?yor dediler. Bir de o ara Avrupa imtihan? aç?ld?. Bakanl?ktaki yüksek okul mezunlar?n? imtihanla d??ar?ya okumaya gönderiyorlar. Bizim Ziya KAYLA falan vard? onlar hep öyle gittiler. Ben iki imtihana da girdim, hangisi tutarsa diyorum kendi kendime. Gittim Cezmi beye, oturtturdu beni kar??s?na, i?te nas?ls?n iyimisin evlad?m falan, “ben iki imtihan?nda neticelerini takip ediyorum, öyle zannediyorum ki sen ikisini de kazanacaks?n, tabi bu imtihan kesin bir ?ey de söylenemez ama Maliye Tefti? Heyetine girmeye hak kazand??n? söyleyebilirim, ?imdi senden istedi?im bunlardan birini seçmen, bana sorarsan sen tefti? heyetinde kal, neden dersin e?er Avrupa’ya gidersen dönü?te Tefti? Heyeti için tekrar imtihana girmen gerekir, nitekim önünde bir misal var” dedi. Hüseyin BENG? diye bir Müfetti? arkada? vard?, o öyle yapm?? gitmi? Fransa’da o ?ekilde okumu?, sonra gelmi? Tefti? Heyeti imtihanlar?na girmi?, Müfetti? olmu?.

Sonra dü?ündüm ta??nd?m, arkada?lar da yava? yava? Ankara’da topland? okuldan gelen, onlarla konu?uyorum dan??yorum, bir k?sm? diyor ki git Avrupa’ya gelince tekrar girer kazan?rs?n, bir k?sm? da diyor ki dönü?te tekrar imtihana tabi tutuyorlar seni ya kazanamazsan. ??te eve gittim, böyle böyle dedim anneme babama, ben dedim Avrupa’ya gidecem yeniden okumaya. Annem ba?lad? a?lamaya, ya olur mu yeni geldin buraya, nas?l gidersin bizi b?rak?p ta falan. Ya anne dedim böyle böyle durum ama benim içim de bozuldu. Sonra gittim Tefti? Heyetini seçti?imi söyledim. Tefti? Kurulu’na böylece girdim.

Tefti? Heyetine girince dünyay? kurmu?um gibi hissettim. Bana bir çanta verdiler birkaç müfetti?in eskitti?i bu dediler demirba?, bir çek defteri verdiler bundan dediler ayl??n? alacaks?n, bir de hüviyet varakas? verdiler ?smet ?NÖNÜ imzal?. O zaman ta? handa bir kahve vard?, oraya gittim ve bir yorgunluk kahvesi içtim.

Bana seni ?stanbul’da Hadi beyin (HÜSMAN) yan?na verdik, git ona teslim ol dediler ve ?stanbul’a

gönderdiler. Benim promosyon arkada??m vard? Bedri (RAKUNT) ikimizi onun refakatine verdiler. Bankalar caddesinde Kulekap? maliye ?ubesi vard?, verilen beyanname vergi kanunlar?na uygun mu diye puantaj yapmaya ba?lad?k o zaman zaten bir tek kazanç vergisi vard?. Hadi bey ara s?ra u?rar ne yap?yorsunuz çocuklar diye sorard?, böyle böyle yap?yoruz derdik, o da gördüklerinizi bir ka??da al?n sonra beraber onu Rapor haline getiririz derdi. Sonra bizi ald? Karaköy'de ?imdi duruyor mu bilmem bir ta? bina vard? orda bir sarraf incelemeye götürdü. Hadi beye orda inceleme vermi?ler bizi de götürdü. Ta? bir oda, so?uk buz gibi, adam bir gaz lambas? verdi gaz kokuyor oda, Hadi bey bir tarafta biz bir tarafta çal???yoruz, adam da ikide bir gelip s?zlan?yor ne zaman gidiyorsunuz diye. Ya dedik daha yeni geldik dur bakal?m. Yo olmaz diyor çabuk gidin, biz sarraf?z, itimat üzerine çal???r?z, ad?m ç?kt? Müfetti?ler gelmi? hesaplar?n? inceliyor diye, bana art?k kolay kolay mü?teri gelmez. Biz dedik öyle olmaz ne zaman i?imiz biterse o zaman gideriz. Müfetti?lik böyle ba?lad?.

Sonra turneler, 6 ay sürerdi, ula??m da berbat. Müfetti? muavinli?imin üçüncü y?l?nda bizi tek ba??m?za turneye gönderdiler. ?lk önce Nazilli'ye gittim mal müdürlü?ü tefti?ine. Gittim mal müdürlü?üne ilk önce vezne tefti?ine ba?lad?m, veznedara kendimi tan?tt?m, mal müdürünü de çal???rtt?m, neyse paras? pulu yokmu? zaten adam?n be? on kuru? paras? ç?kt? kay?tlara da uygun, sonra pullar? var onlar? saymaya ba?lad?m. Veznedar da orda çok muteber bir adamm?? nerdeyse hani hac? hoca derecesinde muteber sayarlarm??, o kadar emniyet telkin etmi? etraf?na. Herkesin bu kadar emniyet telkin etti?i adam kötü ç?kacak de?il ya. Bizde ba?lad?k pul kutular?n? saymaya. O zaman pullar bu kutular?n içinde kulaklar? d??ar?da kal?rd?. Ekseriyetle ordan say?l?r. Ba?lad?k ordan saymaya, bir iki sayarken, birisinin kula?? elime geldi. Allah allah bu niye elime geldi dedim. Gelmemesi laz?m, çünkü yap???k olacak. Adama dedim ?u kutuya aç bakal?m. Me?er kulak tamam içerisinde bir iki plak var geri kalan pullar yok. Nerde bunlar dedim, adam h?k m?k ediyor. ?u sayd???m?z kutular? da getir bakal?m dedim. Hepsini aç?yoruz öyle ç?k?yor. Adam kutulardan pullar? çalm??, yaln?z kulaklar?n? b?rakm??. Neyse fezlekeyi haz?rlad?k, adliyeye verdik adam?. Ondan sonra Çine'ye gidicem, evvela Ayd?n'a sonra Çine'ye. Ayd?n'a kadar neyle gideceksin, trenle. Me?er o gün bizim trene, o veznedar? da Ayd?n a??r cezas?na göndermeye ç?km??lar m? jandarmalar. Yani ikimiz ayn? trende Ayd?n'a kadar gittik. Herkes adam? u?urlamaya gelmi?, bana hiç kimse güler yüzle bakm?yor, ufac?k çocuk nerden ç?kt? bu ba??m?za diyorlar.

Müfetti?li?im s?ras?nda, o zaman ?evket ADALAN ?stanbul Defterdar?, beni Defterdar muavini olarak istedi. Bende tedvir usulü uygulan?rsa gelirim dedim. E?im hamile onu Çank?r'ya annesine gönderdim, ?stanbul'a geldim, bir ev tuttum. Bir müddet orda çal???t?m. Ondan sonra ?evket bey ayr?ld?. Ben ordayken var?k vergisini yapt?. Sonra Faik bey (ÖKTE) geldi. Faik bey gelince beni Ankara'ya ald? ?evket bey, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdür Muavinli?ine. Genel Müdür Hadi beydi (HÜSMAN). Hadi beyle iyi kayna?t?k, iyi çal???t?k beraber. O zaman Bütçe Mali Kontrolde bir tek muavin vard?.

Bizde ?smail Rü?tü (AKSAL) vard?, benim promosyon arkada??m, o Halk Partisine geçti, ordan milletvekili oldu ve Maliye Bakan? oldu. O Maliye Bakan? olunca beni müste?ar muavinli?ine getirdi. Ben halbuki istemedim. Çünkü benim yerim kendi s?ramd? dedim, k?zd?m zaten, yüzüne de söyledim.

Benim yerime Ekrem ?AHENK'i getirince bana mecburen müste?ar muavinli?ini verdiler.

O s?rada seçimler oldu, ?smail gitti. Demokrat Parti geldi, bizde Halil bey (AYAN) vard?, beraber varl?k vergisini yapt???m?z adam, o bakan olunca bu sefer beni tuttu müste?ar muavinli?inden ald?, senin eski yerin oraya gideceksin dedi ve beni tekrar Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlü?üne getirdiler, genel müdür olarak.

Ama bakt?m ki i?ler ?s?n?yor. Hasan (POLATKAN) bizim okuldan, bizden iki s?n?f a?a??da. Kar??da bir ?stanbul pastahanesi vard?, hep bizim çocuklar orda toplan?rlard?, bu da oraya gelirdi, tam adaylar aç?kland???nda 2,5 liras? vard?. ?ans, adam seçildi. ?ki ay çal??ma bakanl??? yaptı?, ondan sonra bunu maliye bakan? yapt?lar. Bende Bütçe Mali Kontrol Genel Müdürüyüm. ?lk bütçelerini ben yap?p verdim bu Demokrat Partililerinin. Fakat bakt?m ki ben bu Hasan ile geçinemiyorum. O s?rada Say??tay daire ba?kanl??? bo?alm??t?. Oras? için Meclise dilekçe verdim, o zaman meclis seçiyordu daire ba?kanlar?n? da ba?kan?n? da. Hasan duymu? bunu, ben söylemedim. Bir mesele için konu?urken, sen Say??tay'a ba?vurmu?sun dedi, vurdum dedim, bir gün dedim bakacam siz bana i? arayacaks?n?z en iyisi ondan önce ben kendi i?imi bulay?m. Olmaz dedi katiyen ben senin aleyhine çal??acam.

Ama Demokratlardan da benim tan?d???m var ilk bütçelerini yapt???m için, maliyecili?i ben ö?rettim onlara, bütçe nas?l yap?l?r, içlerinde de arkada?lar?m var. Bizden, Tefti? Heyetinden gitme. Seçime girdik ve büyük ço?unlukla kazand?k. Daire ba?kan? olduk. Bir sene sonra ba?kan ayr?ld?, oras? da bo?ald?, bu sefer oraya da talip oldum. Eski meslekten yeti?me bir adam var Say??tayda, eski oldu?u için Celal BAYAR'? falan da tan?yor bir türlü seçim yap?lm?yor. Bende Adnan MENDERES'i tan?yorum, ?ans?m orda. Ben bir gün MENDERES'ten randevu istedim. Nas?ls?n iyimisin diye beni ayakta kar??lad?. Efendim dedim birinci ba?kanl?k var Say??tay'da bo?, aylard?r seçim yap?lm?yor, bende talibim. MENDERES, “çok iyi, senden iyi ba?kan m? bulacaz, ben söylerim hemen seçimi yaps?nlar” dedi. Hakikaten a?a?? yukar? bir hafta sonra seçim ilan edildi. Seçim yapt?lar. O ?ekilde Say??tay ba?kan? oldum.

Say??tay'da 5-6 sene çal??t?m, ba?kanl?k yapt?m. ?htilal oldu bu sefer. Milli Birlik Kurulu Anayasa haz?rlad?. Tabi bana kimse bir ?ey sormuyor, söylemiyor. Yaln?z bir gün TÜRKE? ça??rd?, ba?bakanl?k müste?ar? o zaman. Meclis, Say??tay ve Cumhurba?kanl???'n?n üçünün birden ita amirli?ini mecliste idareci üyelerden birisi olurdu, onlarda gidince ita amiri yok. TÜRKE? bana “kim yapacak bu ita amirli?ini, ben seni uygun buldum” dedi. Efendim dedim bizim mevzuat?m?za göre memurdan ita amiri olmaz, ben memur statüsünde bir adam?m ancak siyasi hüviyette olan bir adam bu i?i yapabilir. Tuttular beni ita amiri yapt?lar. Herkes s?zlan?yor, bu bordrolar? imzala da ayl?klar?m?z? alal?m. Ya ne yapay?m diye dü?ünüyorum. Hadi getirin dedim imzalay?m. Bir ay geçmeden TÜRKE?'e gene gittim. Valla efendim dedim bu böyle olmuyor idareci üyelerden biri yapmal? bu i?i. Sonunda kabul etti.

O s?rada yapt?klar? Anayasaya ç?kt?. Orda Anayasa Mahkemesine Say??tay'dan bir kontenjan verilmi?. Say??tay genel kurulundan oy birli?i ile Anayasa Mahkemesine seçildim. Ve orda da meslek hayat?m?z? bitirdik.

1961?de Kurucu Meclis üyeli?i yapm??t?m, oradan bir emekli ayl??? ba?lad?lar, ba?ka bir yerden ayl?k ald???m yok, bir tek o. Emekli olduktan sonra, 85?e kadar Ankara'da oturdum. Orada bir evim vard?. Çocuklar ?stanbul'dayd?. Buraya gel dediler, geldim. Bu ev k?z?m?n evi. Oradaki evi satt?m, onun paras?yla burada bir ev alamad?m.”